

Sant Iscle i Santa Victòria de Llinars

Castellar del Riu

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: A la zona de Llinars.
Emplaçament: Al sud-oest del municipi, per sobre el camí asfaltat de Llinars.

Coordenades:

Latitud: 42.12384
Longitud: 1.71167
UTM Est (X): 393510
UTM Nord (Y): 4664329

Classificació

Número de fitxa: 08050 - 3
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Medieval Romànic Modern Barroc Contemporani Neoclàssic
Segle: XII-XVIII
Estat de conservació: Regular
Notes de conservació: L'església presenta esquerdes estructurals importants. De fet, està pendent d'una actuació d'arranjament de les voltes i coberta, així com la reparació de les diferents patologies que presenta. Actualment, s'ha pres la decisió de tancar el temple al públic.

Protecció: Inexistent
Número inventari: IPA NÚM. 3207

Generalitat i altres inventaris

Accés: Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat: Privada
Titular: 000407000CG96C0001WU
Autoria de la fitxa: Sara Simon Vilardaga

Descripció

L'església de Sant Iscle i Santa Victòria de Llinars s'alça dalt d'un petit turonet al costat de llevant del riu Aigua d'Ora o de Llinars, a l'extrem sud-oest del terme municipal. L'edifici és de planta rectangular orientat amb la capçalera, o sigui l'altar al nord-est, i l'entrada al sud-oest; és cobert a dues vessants amb el carener orientat en perpendicular a l'eix de la nau, conformant un mateix nivell de coberta amb l'edifici rectoral (situat adossat al costat de ponent). Els murs són bastits amb carreus desbastats i algunes pedres irregulars, i a les cantoneres blocs de pedra bastant ben tallats; sembla que la meitat inferior dels murs de façana i posterior mostren un aparell més regular, de tota manera la presència d'un rejuntat ample en algunes parts no permet acabar de distingir les possibles diferències o si correspon a fases arquitectòniques divergents, també és probable que en la seva construcció es reaprofitessin els materials de l'antiga església romànica. La façana principal és orientada al sud-oest, hi ha una portalada de llinda plana monolítica amb la inscripció de la data 1753 i a sobre IHS (abreviació de Jesucrist) i una creu, els brancals són de carreus de pedra ben tallats i polits; per damunt la llinda hi ha un arc de descàrrega de lloses. Per sobre de la porta hi ha un ampli ull de bou fet amb peces de pedra motllurada que permet la il·luminació de l'interior de la nau. En la mateixa façana hi ha una altra finestra senzilla que dona llum a l'escala del cor i del pas cap al campanar; més a l'extrem de ponent hi ha una obertura en aquest cas per donar llum a les estances de la rectoria. Al costat est de la porta d'accés hi ha quatre carreus reaprofitats en el mur, mostren motius decoratius diversos, geomètrics i en un figuratiu, que daten d'època romànica, segurament de l'antiga església. A la façana de llevant, a la part superior trobem dues àmplies obertures centrades just sota el carener i amb un pilar enmig (actualment estan modificades, havent-les fet més petites), en la mateixa façana trobem alguna altra finestra amb contorn de carreus. A l'angle nord-est s'alça el campanar, és de planta quadrangular, cobert a quatre aigües i a la part alta quatre obertures, una per façana amb llinda en arc de mig punt, en una de les quals hi ha una campana. L'interior és definit per una nau central coberta amb volta de canó amb llunetes formada per quatre trams separats per arcs faixons, i als laterals tres capelles per costat comunicades entre elles per un pas en cada mur de separació. Així, al costat més de llevant, trobem des dels peus a l'altar, una capella amb el confessionari i la pica baptismal, una capella amb una mesa d'altar i un Sant Antoni del porquet (per sobre conserva restes de pintures murals), a la capella del costat trobem una altra mesa d'obra i a sobre un retaule format per unes taules de fusta pintades que no es conserva sencer; i a l'extrem nord-est una sagristia amb accés des del presbiteri. Al costat de llevant l'espai que correspondria a la primera capella hi ha l'escala d'accés al cor i al campanar, i un armariet empotrat, a continuació trobem una capella amb mesa i un Crist Crucifixat, seguida d'una altra capella també amb mesa d'obra i un retaule format per unes taules pintades amb un quadre al centre amb una representació d'una Verge amb el Nen, després trobem un altre espai amb accés des del presbiteri que conforma una petita estança.

Observacions:

La pica baptismal és una pica de pedra amb un acabat exterior de la superfície llisa i amb la data 1748 incisa; la base mostra una motllura senzilla. (Cont. Descripció) Algunes de les capelles custodien altres imatges a part de les esmentades, en conjunt són de guix emmotllat i força contemporànies. El presbiteri és presidit per un altar amb elements arquitectònics que emmarquen una fornícula central amb Sant Iscle i Santa Victòria, als laterals hi ha altres imatges, en concret un Sant Josep i un Sant Bernabé. El conjunt de capelles laterals i les estances amb accés des del presbiteri estan cobertes amb voltes d'aresta. El presbiteri és separat de la nau per dos graons. Els paviments tant de la nau com de les capelles són de cairons. Com elements decoratius la nau mostra les falses pilastres que suporten els arcs faixons i a la part d'arrencament de la volta una motllura. A la part superior de les capelles laterals de llevant hi ha un passadís amb alguna petita habitació i al fons, les escales d'accés al campanar. La

part superior de les capelles de ponent és ocupada per dependències de la rectoria, a l'extrem sud hi ha la porta que comunica la rectoria amb l'església a través del cor.

Al costat de ponent de l'església hi ha adossada la rectoria i al de llevant el cementiri.

Història

Els orígens de l'església de Sant Iscle i Sant Victòria de Llinars es remunten a l'època medieval. L'església es trobaria situada dins la jurisdicció eclesiàstica del bisbat d'Urgell, i administrativament del comtat també d'Urgell, ja que es troba dins el territori que conformava la Vall de Lord. Les primeres referències documentals es remunten al període de reconquesta i repoblació de la Vall de Lord engegada pel comte Guifré el Pelós, quan consta documentalment que el Sisquer, Castelltort, la Selva, Tentellatge, la Valldora, el Cint, la Mora, Travil, Terrers i la Pedra, foren els primers llocs repoblats per Guifré el Pelós, entre els anys 872 i 878. A més, també forma part dels llocs objecte de la reorganització parroquial realitzada pel bisbe d'Urgell Galderic, actuació que li va permetre obtenir drets sobre aquestes esglésies i el seu territori. Els drets sobre alguns d'aquest llocs van ser posteriorment presos pel comte d'Urgell Sunifred II, fet que provocà que entorn el 948 el bisbe Guisad II en reclamés la seva restitució.

En el document de l'acta de consagració de l'església de Santa Maria de la Seu d'Urgell, datat de finals del segle X o inicis del XI, s'esmenta la parròquia de Llinars junt amb altres esglésies i parròquies de la Vall de Lord, "Sisqueros cum Llinars et Montecaubo". Segons Mn. Armengou ja en aquesta època devia funcionar com a parròquia (ARMENGOU:1991:100)

Sembla que al segle XIV aquesta església figura com a parròquia, ja que consta la referència de que l'any 1371 el capellà de Llinars pagava la dècima, corresponent a trenta sous, a la Seu d'Urgell.

Al segle XVIII continua constant com a església parroquial de l'oficialat de Sant Llorenç de Morunys, i com a sufragànies seves figuren Sant Miquel de les Canals de Catllarí, Sant Sadurní de Terrers i Santa Coloma de Can Cabra.

Del període romànic es conserven uns blocs de pedra ben tallats, polits i esculpits, la resta de construcció es situa cronològicament a finals del segle XVII o inicis del XVIII, moment en que es creu que es degué bastir la nova església i també la rectoria que hi ha annexa al costat. Segons Mn. Armengou (ARMENGOU:1991:100) és degué començar a bastir a la segona meitat del segle XVIII, ja que a la porta hi figura la data de 1753 a la llinda.

El 1850 van ampliar el cementiri, que és situat adossat al costat de llevant de l'església, i sembla que en la seva construcció s'aprofitaren pedres de la masoveria rectoral que s'havia esfondrat. (ARMENGOU:1991:101)

Bibliografia

- ARMENGOU, Mn. J. (1991): "Notes històriques de Llinars". Quaderns de l'Àmbit de Recerques del Berguedà, Berga.
- GAVIN, Josep M. (1985). "Inventari d'Esglésies. 17. Berguedà". Barcelona
- SANJUAN, A. (2010): Patrimoni històric de Castellar del Riu. La Patumaire Edicions, Berga.
- SERRA, Rosa. (et al.) (1991). Guia d'Art del Berguedà. Ed. Consell Comarcal del Berguedà Patronat del Centre d'Estudis del Berguedà, Berga.
- VILADÉS, R. I SERRA, R. (1989:41-58): "Inventari del patrimoni artístic i documental, religió i civil desaparegut durant la Guerra Civil". L'Erol, núm. 28, any 1989.
- VV.AA.(1981) "Gran geografia Comarcal de Catalunya", vol. 2, El Berguedà, Barcelona.
- VVAA. (1985): "Catalunya Romànica. XII. El Berguedà", Fundació Enciclopèdia Catalana, Barcelona.
- VV.AA. (1990). "Catàleg de Monuments i Conjunts Històric-Artístics de Catalunya", Direcció General del Patrimoni Cultural, Servei del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, Barcelona.

-VV.AA. (1994:137-141). "Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà", vol.5, Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

